

23. 3. 2001

ID: 3483

Smlouva o převodu obchodního podílu

Smlouvu o převodu obchodního podílu podle § 115 obch. zák. lze využít jak pro úplatný, tak pro bezúplatný převod. Aby byla smlouva o převodu obchodního podílu určitým právním úkonem, musí být z jejího obsahu zjistitelné, zda úmysl účastníků směřoval k uzavření smlouvy o úplatném nebo o bezúplatném převodu.

Smlouvu o převodu obchodního podílu podle § 115 obch. zák. lze využít jak pro úplatný, tak pro bezúplatný převod. Aby byla smlouva o převodu obchodního podílu určitým právním úkonem, musí být z jejího obsahu zjistitelné, zda úmysl účastníků směřoval k uzavření smlouvy o úplatném nebo o bezúplatném převodu.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 20.6.2000, sp.zn. 32 Cdo 97/2000, v souvislosti s Usnesením Nejvyššího soudu České republiky ze dne 7.10.1998, sp.zn. 1 Odon 110/97)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci o 593.798,- Kč s přísl., o dovolání žalobkyně proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 25. května 1999, č.j. 7 Cmo 546/98-81, tak, že dovolání odmítl.

Z odůvodnění :

Napadeným rozsudkem potvrdil odvolací soud rozsudek Krajského obchodního soudu v Praze ze dne 24. 3. 1998, č.j. 25 Cm 698/95-45, kterým tento soud zamítl žalobu, kterou se žalobkyně domáhala na žalované společně a nerozdílně zaplacení 593.798,- Kč s přísl. za převod obchodního podílu v první žalované s odůvodněním, že její účast v žalované 1. neskončila, neboť smlouva o převodu částí obchodního podílu ze dne 14. 6. 1994 ze žalobkyně na 2. až 6. žalovanou je neplatná pro neurčitost, když v ní chybí ujednání o tom, zda jde o převod úplatný nebo bezúplatný.

Odvolací soud se zabýval především tím, že čtvrtá žalovaná zemřela a nemůže tedy být účastníkem soudního řízení. Ze sdělení Obvodního soudu pro Prahu 3 zjistil, že řízení o dědictví dosud probíhá a že právními nástupkyněmi čtvrté žalované jsou pozůstalá matka M. R. a dále žalované 2., 3., 5. a 6., které dědictví neodmítly. Proto dospěl k závěru, že v řízení je možné podle § 107 odst. 1 a 3 o. s. ř. pokračovat.

Odvolací soud se ztotožnil se skutkovým zjištěním soudu prvního stupně, které má oporu v provedeném dokazování a žalobkyně je ani nezpochybňovala. Výtka, že dokazování bylo neúplné neobstojí, když z protokolu o jednání před osudem prvního stupně vyplývá, že účastníci neměli návrhy na další důkazy.

Odvolací soud se ztotožnil i s tím, jak soud prvního stupně věc posoudil po právní stránce. Odvolatelce je třeba přisvědčit jen v tom, že soud prvního stupně opomněl v odůvodnění svého rozsudku uvést v rozporu s ustanovením § 157 odst. 2 o. s. ř. ustanovení § 115 obch. zák., upravující smlouvu o převodu obchodního podílu ve společnosti s ručením omezeným, který v projednávané věci aplikoval. Důsledkem tohoto opomenutí však není nepřezkoumatelnost rozsudku, když jinak z odůvodnění rozsudku použití uvedené úpravy vyplývá.

Další argumenty odvolatelky podle závěru odvolacího soudu neobstojí. Je sice pravdou, že obchodní zákoník nezařazuje mezi obligatorní náležitosti smlouvy o převodu obchodního podílu ujednání o jeho ceně, či způsobu jejího určení, nezbytnost zahrnutí některé z těchto náležitostí však vyplývá z požadavku určitosti právního úkonu. Smlouvu o převodu obchodního podílu upravenou v ustanovení § 115 obch. zák. lze využít jak pro úplatný, tak pro bezplatný převod obchodního podílu a mají-li být závazky smluvních stran dostatečně určité, je nutné v každé konkrétní smlouvě určit, o který z uvedených případů se jedná. Přitom není pochyb o tom, že posuzovaná smlouva o převodu obchodního podílu cenové ujednání neobsahovala. Okolnost, že se o vypořádání obchodního podílu hovoří v zápisu z valné hromady první žalované, která převod obchodního podílu schválila, je bez významu. Rozhodnutí valné hromady představuje akt společnosti, nikoli jednotlivých společníků. Pro posouzení věci nemá význam ani to, že na základě posuzované smlouvy byly zapsány do obchodního rejstříku změny v osobách společníků, když tento zápis nemá konstitutivní význam. Bez významu je i to, že již došlo k částečnému majetkovému vypořádání z posuzované smlouvy. Uvedené plnění neposkytly žalobkyni žalované společnosti, ale žalovaná společnost, přičemž pro takové plnění chyběl jakýkoli právní důvod.

Odvolací soud dále uvedl, že žalobkyně se domáhala připuštění dovolání pro tyto právní otázky:

1. Zda absence cenového ujednání činí smlouvu o převodu obchodního podílu neplatnou,
2. zda smlouva o převodu obchodního podílu musí být sepsána na jedné listině,
3. zda ujednání v zápisu z valné hromady společnosti s ručením omezeným podepsané všemi účastníky smlouvy o převodu obchodního podílu je možno pokládat i za smluvní ujednání v písemné formě,
4. zda ujednání o ceně za převod obchodního podílu lze platně učinit i formou odkazu na provedení vypořádání,
5. zda brání společnosti s ručením omezeným některé ustanovení obchodního zákoníku aby uzavřela nepojmenovanou smlouvu, dle které by převzala závazek svých společníků plnit třetí osobě.

Odvolací soud nepřipustil pro uvedené otázky dovolání, neboť otázka ad 1 již byla řešena rozsudkem Vrchního soudu v Praze publikovaným v Právních rozhledech č. 12/1995 a otázky 2. až 5. jsou pro posouzení věci bez významu. Další listina o smlouvě o převodu obchodního podílu podle obsahu spisu neexistuje, zápis z valné hromady ze dne 13. 6. 1994 žádné ujednání mezi společníky neobsahuje, ale obsahuje rozhodnutí valné hromady, jakožto jejího orgánu podle § 125 odst. 1 obch. zák., smlouva o převodu obchodního podílu žádný odkaz ohledně vypořádání ceny neobsahovala a smlouva o plnění společnosti třetí osobě dle obsahu spisu uzavřena nebyla.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně, zastoupená advokátem, v otevřené lhůtě

dovolání. Co do přípustnosti dovolání odkázala na ustanovení § 237 odst. 1 písm. f) a g) a 239 odst. 2 o. s. ř.

K důvodu podle § 237 odst. 1 písm. f) namítala, že odvolací soud nepravdivě v odůvodnění svého rozsudku uvedl, že soud prvního stupně „zamítl žalobu se žádostí, aby žalovaným byla uložena povinnost zaplatit žalobkyni společně a nerozdílně 593.798,- Kč s přísl.“ Odvolací soud se však vůbec nezabýval pochybením soudu prvního stupně, který vynesl zcela nepřezkoumatelný a neúplný výrok „žaloba se zamítá“, ze kterého není patrné, zda se zamítá žaloba původní, či žaloba po změně povolené usnesením soudu z 12. 3. 1997. Takto formulovaný výrok je zcela nepostačující pro případnou otázku rei judicatae či pro posouzení litispendence. Není-li patrné, jaká žaloba se zamítá, nebylo také možné přibrat do řízení namísto zemřelé žalované 4. M. R., aniž bylo řízení přerušeno a vyčkáno výsledků dědického řízení. Kromě toho měla být M. R. zaslána žaloba, mělo být vyžádáno její vyjádření a měla být v řízení vyslechnuta. Dovolatelka dále namítá, že odvolací soud v odůvodnění rozsudku a na dalších místech zkresluje obsah jejích podání, např. pokud jde o formulaci „poslední výtka mířila na závěr soudu prvního stupně ohledně neplatnosti smlouvy o převodu obchodního podílu“ a že se vůbec nezabýval její odvolací námitkou týkající se odůvodnění toho, že nebylo rozhodnuto mezitímním rozsudkem pro uznání. Nesprávný je i závěr odvolacího soudu, že absence citace použitého zákonného ustanovení nečiní rozsudek nepřezkoumatelným. Dovolatelka dále namítá, že navrhla v odvolacím řízení provedení dalších důkazů a v rozsudku odvolacího soudu není ani zmínka o tom, proč tato navržené důkazy odvolací soud neprovedl.

Dovolatelka dále uvedla, že „s ohledem na to, že bylo jednáno bez M. R. a jejího stanoviska, nemohl mít odvolací senát již v okamžiku protokolace presence u odvolacího jednání jiný shodný názor, než že rozsudek soudu prvního stupně bude potvrzen. V tom směru poukazují na to,“ uvedla v dovolání, „že někdy bývají konány předporady, které nemají oporu v o. s. ř. a mohou být i v příkrém rozporu s ustanovením § 37 odst. 2 o. s. ř. V tom je možno výkladem dospět k existenci dovolacího důvodu dle § 237 odst. 1 písm. g) o. s. ř., když není ani jisté, zda jsem nebyla odňata svému zákonnému soudci pokud jde o složení odvolacího senátu.“

K právnímu posouzení věci dovolatelka uvedla, že „neurčitost smlouvy o převodu obchodního podílu nebyla tak zjevná, když zejména si jí nevšiml rejstříkový soud a zapsal podle ní změny.“ Pokud jde o rozsudek Vrchního soudu v Praze publikovaný v Právních rozhledech č. 12/1995, i odvolací soud dovozuje, že je přijímán pouze v „zásadě“. Není to ostatně rozsudek Nejvyššího soudu a není publikován ani ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek. Obchodní zákoník neupravuje výslovně náležitosti smlouvy o převodu obchodního podílu a nečiní smlouvu neplatnou pro absenci cenového ujednání. To, že smlouva může být na více listinách, rovněž nezakazuje. V souzené věci je třeba posuzovat úkony účastníků podle obsahu a jejich vůle. Dovolatelka dále uvedla, že „je třeba vzít v úvahu to, že účastnice řízení vepsaly ujednání o vypořádání obchodního podílu na jinou - mimochodem zápisem z valné hromady popsanou - listinu, což znamená, že další listina podle mého názoru existuje.“ Dovolatelka má za to, že účastníkům byla smlouva o převodu obchodního podílu v okamžiku jejího uzavření jasná, žalované společnosti uznávaly žalovanou částku a žalobkyně „má za to, že některá z nich ji uznala i v tomto řízení.“

Dovolatelka dále uvedla, že zamítnutí žaloby s odůvodněním, že je dosud společnicí první žalované, „ač toto léta nebylo zapsáno v obchodním rejstříku“ a délka řízení před soudy obou stupňů ji poškozují, neboť se nemohla chovat jako společnice první žalované. „Její pozice ve společnosti první žalované je i nyní pro všechny účastnice, které v době sepsání smlouvy o převodu obchodního podílu

daly na to, že právník, vyjádří přesně to, o čem se dohodly, značnou komplikací. Přirozenoprávně má tedy zato, že její nárok existuje a měl jí být přisouzen, neboť v opačném případě de facto nebyla společnicí první žalované a „nedostala ze svého majetku nic.“

K důvodu přípustnosti dovolání podle § 237 odst. 1 písm. f) o. s. ř. Nejvyšší soud uzavřel, že tento tvrzený důvod přípustnosti dovolání není v projednávané věci naplněn. Jestliže soud prvního stupně výrokem svého rozsudku zamítl žalobu poté, co připustil usnesením změnu žalobního návrhu v souladu s ustanovením § 95 o. s. ř., může nadále jednat již pouze o tomto změněném návrhu a také rozhodnutí vydává pouze o tomto změněném návrhu. Nemohou proto vzniknout žádné pochyby z hlediska posouzení věci rozhodnuté či litispendence, jak tvrdí dovolatelka. K tomu pak je třeba dodat, že i kdyby soud prvního stupně rozhodl v rozporu se žalobním návrhem, anebo by z jeho rozhodnutí skutečně nebylo možné zjistit, o jakém návrhu rozhodl, nešlo by o zmatečnost ve smyslu § 237 odst. 1 písm. f) o. s. ř., ale pouze o vadu řízení ve smyslu ustanovení § 241 odst. 3 písm. b) o. s. ř.

Vadou ve smyslu ustanovení § 237 odst. 1 písm. f) o. s. ř. není ani to, že odvolací soud pokračoval v řízení s osobami, které soud podle ustanovení § 175i o. s. ř. vyrozuměl o jejich dědickém právu a které dědictví neodmítly. Pokud soud svým rozhodnutím nezaložil takovým osobám určité právo či povinnost aniž se staly nástupci žalované 4., nelze v takovém postupu spatřovat pochybení. Přitom tvrzením dovolatelky, že M. R. byla postupem soudu zkrácena na svých právech se dovolací soud nezabýval, neboť takového případného zkrácení se může dovolávat pouze osoba, které se tvrzený nesprávný postup týká. Pokud jde o tvrzení dovolatelky, že odvolací soud zkresluje obsah jejích podání, Nejvyšší soud uzavřel, že toto tvrzení je v projednávané věci bez významu, když dovolatelka ani netvrdí, že by tímto způsobem byla jakkoli zkrácena na svých právech a dovolací soud žádné takové zkrácení z obsahu spisu nezjistil.

Ohledně námitky, že odvolací soud neprovedl dovolatelkou navrhané další důkazy aniž to odůvodnil v rozhodnutí o odvolání, dovolací soud konstatuje, že z ustálené judikatury Nejvyššího i Ústavního soudu vyplývá, že neprovedení důkazů navržených účastníky není dovolacím důvodem podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. f) o. s. ř., když je na rozhodnutí soudu, které z navržených důkazů provede. Takovým důvodem není ani neodůvodnění toho, proč soud důkazy neprovedl - nedostatek odůvodnění by mohl být pouze vadou řízení ve smyslu ustanovení § 241 odst. 3 písm. b) o. s. ř. V projednávané věci přitom „návrh“ na provedení dalších důkazů obsažený v odvolání zní: „Za dané situace chybí zákonitě důkaz znaleckým posudkem z oboru účetnictví, provedeným na základě účetních dokladů předložených žalovanou“. Lze se jen domnívat, že tento důkaz měl směřovat ke zjištění ceny obchodního podílu; vzhledem k závěru soudů o neplatnosti smlouvy o převodu pak byl takový důkaz nepochybně nadbytečný a jeho neprovedení proto nemohlo mít žádný vliv na výsledek řízení (§ 242 odst. 3 o. s. ř.).

K námitce dovolatelky, že se soud vůbec nezabýval její odvolací námitkou týkající se odůvodnění toho, že nebylo rozhodnuto mezitímním rozsudkem pro uznání, dovolací soud konstatuje, že ani tento tvrzený nedostatek odůvodnění spočívající dle odvolání v tom, že soud neodkázal na příslušné ustanovení zákona, není důvodem přípustnosti dovolání podle § 237 odst. 1 o. s. ř. (stejně jako to, že soud necitoval ustanovení § 115 obch. zák., ale přesně označil smlouvu v tomto ustanovení upravenou).

A konečně pokud jde o tvrzení dovolatelky, „že někdy bývají konány předporady, které nemají oporu

v o. s. ř. a mohou být i v příkrém rozporu s ustanovením § 37 odst. 2 o. s. ř.“ a že „v tom je možno výkladem dospět k existenci dovolacího důvodu dle § 237 odst. 1 písm. g) o. s. ř., když není ani jisté, zda jsem nebyla odňata svému zákonnému soudci pokud jde o složení odvolacího senátu“, dovolatelka ani netvrdí, že v projednávané věci k takové „předporadě“ skutečně došlo, ani nedovozuje jak „je možno dospět k existenci dovolacího důvodu dle § 237 odst. 1 písm. g) o. s. ř.“, není proto důvodu ze zcela obecného konstatování možného chování soudu bez tvrzení, že k takovému chování skutečně došlo a dovození právních důsledků takového chování vyvozovat jakékoli právní důsledky. To platí rovněž o „výkřiku“ dovolatelky, že „není ani jisté, zda nebyla odňata svému zákonnému soudci pokud jde o složení odvolacího soudu.“

Dovolání proto není podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. f) a g) o. s. ř. přípustné.

Dovolací soud se dále zabýval přípustností dovolání podle § 239 odst. 2 o. s. ř. K první dovolatelkou předestřené dovolací otázce dovolací soud konstatuje, že z ustálené judikatury Nejvyššího soudu vyplývá, že předpokladem přípustnosti dovolání podle § 239 odst. 2 o. s. ř. je závěr dovolacího soudu, že rozhodnutí odvolacího soudu nebo některá v něm řešená právní otázka, mají po právní stránce zásadní význam. Otázku, zda dovoláním napadené rozhodnutí má po právní stránce zásadní význam, řeší dovolací soud jako otázku předběžnou. Teprve kladným závěrem dovolacího soudu se stává dovolání přípustným.

O rozhodnutí odvolacího soudu, které má po právní stránce zásadní význam se jedná, jestliže je v rozhodnutí řešena právní otázka významná nejen pro rozhodnutí v projednávané věci. Přitom musí jít o otázku, která dosud není řešena v rozhodovací praxi vyšších soudů (anebo v ní není řešena jednotně) a která není řešena ani v rozhodnutí nižšího soudu publikovaném ve sbírce soudních rozhodnutí, ani ve stanovisku Nejvyššího soudu. Za otázku zásadního právního významu nelze považovat takovou otázku, která byla v napadeném rozhodnutí řešena v souladu s ustálenou soudní praxí.

O otázce, kterou dovolatelka uplatnila jako první, již bylo publikováno rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, tj. vyššího soudu ve shora uvedeném smyslu a toto rozhodnutí neodporuje žádnému rozhodnutí Nejvyššího soudu. Publikováno bylo rovněž usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 10. 1998, sp. zn. 1 Odon 110/97 (SJ č. 3/1999, str. 106-113) ve kterém tento soud uzavřel, že smlouvu o převodu obchodního podílu podle § 115 obch. zák. lze využít jak pro úplatný, tak pro bezúplatný převod. Aby byla smlouva o převodu obchodního podílu určitým právním úkonem, musí být z jejího obsahu zjištělné, zda úmysl účastníků směřoval k uzavření smlouvy o úplatném nebo o bezúplatném převodu. Toto rozhodnutí je tedy v souladu se závěry odvolacího soudu v projednávané věci a řeší otázku, zda ze smlouvy o převodu obchodního podílu musí být patrné, je - li smlouva uzavřena úplatně či bezúplatně, tj. otázku, na které odvolací soud založil své rozhodnutí. Pro první z otázek, o kterých se dovolatelka domáhala přípustnosti dovolání, tedy dovolání přípustné není, když se nejedná o otázku zásadního právního významu ve shora uvedeném smyslu.

Dovolání však není přípustné ani pro ostatní navržené otázky, neboť jak správně uzavřel odvolací soud, nejde o otázky, na kterých by založil své rozhodnutí. Pokud se dovolatelka domáhala připuštění dovolání pro otázku, zda smlouva o převodu obchodního podílu musí být sepsána na jedné listině, dovolatelka v průběhu řízení před soudem prvního stupně stejně jako před soudem odvolacím ani netvrdila, že smlouva o převodu obchodního podílu byla sepsána na více listinách, natož aby v tom směru nabídla nějaké důkazy a odvolací soud se proto právem zkoumáním takové možnosti

nezabýval.

Oprávněně se odvolací soud nezabýval ani tím, zda ujednání v zápisu z valné hromady společnosti s ručením omezeným podepsané všemi účastníky smlouvy o převodu obchodního podílu je možno pokládat i za smluvní ujednání v písemné formě, neboť v řízení nebylo tvrzeno, že zápis z valné hromady je součástí smlouvy o převodu obchodního podílu v tom směru, že obsahuje ujednání o úplatě za převod obchodního podílu, ani to, že jednání valné hromady proběhlo jako součást procesu uzavírání smlouvy. To se týká i otázky, zda ujednání o ceně za převod obchodního podílu lze platně učinit i formou odkazu na provedení vypořádání, když odvolací soud nezaložil své rozhodnutí na tom, zda takto cenu určit lze či nelze. A konečně totéž platí o otázce, zda brání společnosti s ručením omezeným některé ustanovení obchodního zákoníku, aby uzavřela nepojmenovanou smlouvu, dle které by převzala závazek svých společníků plnit třetí osobě. Odvolací soud založil své rozhodnutí na tom, že smlouva o převodu obchodního podílu nebyla platně uzavřena, nikoli na tom, že společnost nemohla platně převzít závazek k zaplacení ceny podílu.

Z důvodů tvrzených dovolatelkou proto dovolání není přípustné. Protože dovolací soud neshledal ani žádný jiný důvod přípustnosti dovolání, nezbylo mu než je podle ustanovení § 243b odst. 4 a § 218 odst. 1 písm. c) o. s. ř. odmítnout.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada](#)
- [Směnečný a šekový platební rozkaz, prominutí zmeškání lhůty \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Smlouva o dílo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Valná hromada \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Veřejné zakázky](#)
- [Výklad právních předpisů, přepravní smlouva](#)
- [Smluvní pokuta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Zpráva o vztazích](#)
- [Zákaz konkurence](#)
- [Vypořádací podíl v bytovém družstvu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)